

Pred sobom imate izbor iz fundusa od 97 umjetničkih djela pod naslovom: "Hrvatsko slikarstvo 19. i 20. stoljeća". Kao što vidite, slikarstvo 19. stoljeća zauzima samo jednu dvoranu, s 13 slika i dvije skulpture, gdje se nalazi i za nas dragocjena manja zbirka zadarskih umjetnika iz prošloga stoljeća. U ostalim dvorana prikazano je slikarstvo te u manjoj mjeri i skulptura od početka 20. stoljeća do osamdesetih godina ovoga stoljeća...

Riječi su ovo voditeljice Galerije umjetnina mr. **Ljubice Srhoj-Čerina** koje je izrekla protekloga tjedna prigodom otvaranja stalnog galerijskog postava na kojoj se mogu vidjeti vrijedne likovne umjetnine odabranih hrvatskih autora iz prošloga i ovog stoljeća, a koje su u vlasništvu ove zadarske kulturne institucije. Naime, nakon duge stanke od osam godina, u Galeriji umjetnina konačno je otvoren stalni postav, a taj je kulturni događaj bio poticaj i za najavu 50. obljetnice postojanja ove muzejske ustanove. Kulturna se javnost, na samom otvaranju izložbe, pod-

Voditeljica Galerije umjetnina **Ljubica Srhoj-Čerina**, **Davor Aras** i **Sofija Petricioli** na svečanom otvaranju stalnog postava

Hrvatsko slikarstvo 19. i 20. stoljeća

sjetila datuma 10. listopada 1948. godine kada se u razorenom Zadru utemeljila ova galerijska institucija. Istaknuta je i činjenica specifičnog položaja Zadra, koji za razliku od Splita ili Dubrovnika, gdje se suvremeno likovno stvaralaštvo naslanja na gotovo neprekinutu tradiciju, ima usud diskontinuiteta u likovnom životu. Upravo se tada u okrnjenom, nasilno razorenim zadarskom likovnom življenju moralo početi - ispočetka. Ta je istina vidljiva no ikad baš na eksponatima ovog stalnog postava, pred osvit novog vijeka u Zadru.

A slikarstvo 19. stoljeća u Zadru još uvijek nije sustavno istraženo. Karakteriziraju ga uglavnom putujući portretisti, dok su školovani autori, sudbinski, životno i umjetnički vezani uz Zadar - vrlo rijetki. Za razliku od vrlo bogatog kazališnog života Zadra, na suprot cvatućoj publicistici, novinarstvu i književnosti, slikarska produkcija u Zadru u prošlom je stoljeću, osim ranijeg opusa **Francesca Salghetti-Driolija** i nekih djela **Ivana Skvarčine**, neznatna i od malog značenja za ukupnost likovnih zbivanja u Hrvatskoj. I od takvog zadarskog slikarstva 19. stoljeća u vrtlogu povijesnih vjetrometa i razaranja Zadra, ostao je tek sačuvani fragment.

Naime, tek na dva zida Galerije umjetnina nalazi se sve ono vrijedno i sačuvano od zadarskog slikarstva 19. stoljeća. Riječ je o tri rada **Francesca Driolija**, jednog od rijetkih autora koji je svoj umjetnički rad vezao uz rodni grad. U fundusu stalnog postava uočljiv je i portret **Ivana Žmirića**, likovnog pedagoga na zadarskoj

Nakon duge stanke od osam godina u Zadru je ponovno otvoren stalni postav Galerije umjetnina, ugledne kulturne muzejske institucije koja dogodne slavi svoj pedeseti rođendan, a danas je, nažalost, još uvijek stiješnjena u tijesnim prostorima s iznimno vrijednim fundusom koji nerijetko čami po depoima...

Gimnaziji, konzervatora i muzealca iz prošlog stoljeća. Od ostalih, uistinu raritetnih zadarskih autora koji se mogu vidjeti u Galeriji valja izdvojiti i **A. Zuccera**, **Bruna Bersu** te sestre **Terezinu** i **Ameliju Bogdanović**. Zanimljivo je napomenuti da je Bruno Bersa jedini akademski kipar u Zadru iz druge polovice prošlog stoljeća, a njegova skulptura koja predstavlja poprsje Giuseppe Verdija, jedinstveni je sačuvani ostatak čuvenog zadarskog Teatra 'Verdi'.

Umjetnost 20. stoljeća predstavljena je u ovom galerijskom postavu radovima hrvatskih umjetnika u rasponu od poetskog realizma i intimizma s početka stoljeća, zatim različitih umjetničkih škola, sve do hiperrealizma skupine **Bijafra** te najnovijih postmodernističkih strujanja 80-ih godina. Od početnog fonda od osamdeset slika koji je ostvaren posudbom 1949., a potom prešao u vlasništvo Galerije umjetnina, s vremenom se fundus ove kulturne institucije obogaćivao, nešto kupnjama, nešto i legatima, tako da on danas broji 1.200 umjetničkih predmeta, uz otkupljenih 30 ti-

suća negativa majstora fotografije **Ante Brkana** te poklonjenu zbirku **Nenada Gattina**. U fundusu Galerije umjetnina nalazi se mala, ali vrlo vrijedna zbirka od 34 ikone, većim dijelom restauriranog baroknog slikarstva, zatim i fond od preko 200 djela hrvatskog slikarstva 20. stoljeća, zbirka pastela, akvarela, grafika i crteža.

Skučenost i potreba širenja Galerije imperativ je opstanka koji se postavlja ovoj kulturnoj instituciji, a ovaj vapaj kojega je izrekao daleke 1954. **Alfred Petričić** te nastavio dugogodišnji kustos **Antun Travirka** osamdesetih godina, aktualno odjekuje i danas. To nam je potvrdila i voditeljica Galerije **Ljubica Srhoj Čerina** koja je apostrofirala:

- Bez obzira na parafrazu krilaticе da muze pjevaju dok topovi grme, što je često i s pravom isticano tijekom Domovinskog rata, zaštitnica muzeja **Mnemozina**, luksuzna je u svojim zahtjevima, njoj treba mir, dom, riznica da bi se rascvjetala. Vjerujemo da će Zadar ipak postati likovnim centrom kakav je bio najvećim dijelom svoje duge povijesti.

Tatjana Stupin Lukašević